

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

I.L. Caragiale

TEATRU

CUPRINS

<i>Cronologie</i>	5
O noapte furtunoasă (1879)	7
Conul Leonida față cu reacțiunea (1880)	73
O scrisoare pierdută (1884)	91
D-ale carnavalului (1885)	203
Năpasta (1890)	283

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

O NOAPTE FURTUNOASĂ

COMEDIE
ÎN DOUĂ ACTE
(1879)

PERSOANELE

JUPÂN DUMITRACHE TITIRCĂ INIMĂ-REA,
cherestegiu, căpitan în gardă civică

NAE IPINGESCU, ipistat, amic politic al căpitanului
CHIRIAC, tejghetar, om de încredere al lui
Dumitrache, sergent în gardă

SPIRIDON, băiat de procopseală în casa lui Titircă
RICĂ VENTURIANO, arhivar la o judecătorie de
ocol, student în drept și publicist

VETA, consoarta lui Jupân Dumitrache

ZIȚA, sora ei

În București, la Dumitrache

ACTUL I

O odaie de mahala. Ușe în fund, dând în sala de intrare; de amândouă părțile ușii din fund, câte o fereastră. Mobile de lemn și paie. La stânga în planul întâi și în planul din fund, câte o ușe; în dreapta pe planul al doilea, altă ușe. În dreapta în fund, răzemată de fereastră, o pușcă de gardist cu spanga atârnată lângă ea.

SCENA I

*JUPÂN DUMITRACHE, în haine de căpitan
de gardă fără sabie, și NAE IPINGESCU*

JUPÂN DUMITRACHE (*urmând o vorbă începută*): Iaca, niște papugii... niște scârța-scârța pe hârtie! 'I știm noi! Mânâncă pe datorie, bea pe veresie, trag lumea pe sfoară cu pișicherlicuri... și seara... se gătesc frumos și umblă după nevestele oamenilor să le facă cu ochiul. N-ai să mai ieși cu o femeie pe uliță, că se ia bagabonții laie după dumneata. Un ăla... un prăpădit de ampliat, n-are chioară în pungă și se ține după nevestele negustorilor, să le spargă casele, domnule!

IPINGESCU: Nu se ia după toate, jupân Dumitache; după cum e și femeia; dacă trage la ei cu coada ochiului și face fasoane, vezi bine! bagabonții atât aşteaptă.

Respect pentru oameni și cărți

JUPÂN DUMITRACHE: Ba să am pardon! Știu eu ce vrei dumneata să zici... Dar nevastă-mea nu-i d-alea, domnule.

IPINGESCU: Vai de mine! jupân Dumitrache, adică, gândești că am vrut pentru ca să-ți fac un atac? Îmi pare rău!

JUPÂN DUMITRACHE: Nu, nene Nae; dar vreau să zic adică că nevastă-mea nu-i d-alea cum ziseși, și iaca, după mine de ce s-a luat?

IPINGESCU: S-a luat bagabonții și după dumneata?

JUPÂN DUMITRACHE: S-a luat și se ia...

IPINGESCU: Și cum ești dumneata!...

JUPÂN DUMITRACHE: Eu am ambιt, domnule, când e vorba la o adică de onoarea mea de familist...

IPINGESCU: Rezon!

JUPÂN DUMITRACHE: Apoi să știu bine că intru în cremenal! Să mai văz eu numai că se ține bagabontul după mine, și lasă-l...

IPINGESCU: Care bagabont?

JUPÂN DUMITRACHE: Ei! iaca... un bagabont! de unde-l cunosc eu?

IPINGESCU: Apoi, dacă nu-l cunoști, de unde știi că-i bagabont?

JUPÂN DUMITRACHE: Asta-i! Una vorbim și bașca ne-nțelegem. Dar de! ai dreptul; nu știi ce mi s-a întâmplat, nu știi cum mă fierbe el pe mine de două săptămâni de zile... Nu că mi-e frică de ceva, adică de nevastă-mea... să nu...

IPINGESCU: 'Aida de! Coana Veta! Mie-mi spui? n-o știu eu?...

Respect pentru oameni și cărți

JUPÂN DUMITRACHE: Nu că mi-e frică... dar am ambiț, domnule; când e vorba la o adică de onoarea mea de familist...

IPINGESCU: Rezon!

JUPÂN DUMITRACHE: Bagabontul...

IPINGESCU: Că bine zici! Începuseși să-mi spui istoria.

JUPÂN DUMITRACHE: Stai s-o iau de la cap.

IPINGESCU: Stau.

JUPÂN DUMITRACHE: Știi dumneata că la Lăsata-secului am mers la grădină la „Iunion“; eram eu, consoarta mea și cununată-mea Zița. Ne punem la o masă, ca să vedem și noi comèdiile alea de le joacă Ionescu¹. Trece aşa preț ca la un sfert de ceas, și numai ce mă pomenesc cu un ăla, cu un bagabont de amploiat...

IPINGESCU: De unde știi că era amploiat?

JUPÂN DUMITRACHE: După port nu semăna a fi negustor. Mă pomenesc că vine și se pune la altă masă alături, cu fața spre masa noastră și cu spatele la comèdie. Șade rezemat într-un peș², șade, șade, șade și se uită lung și galis la cocoane, se uită, se... Eu, cum m-a făcut Dumnezeu cu ambiț, mă scol ca să plecăm; cocoanele nu! că să mai ședem, că încă nu s-a isprăvit comèdia. Încep să mă-ncruntez la bagabontul și mai că-mi venea să-l cărpesc, dar mi-era rușine de lume; eu de! negustor, să mă pui

¹ I. D. Ionescu, cântăreț și director de trupă în acea vreme

² Într-o parte; într-o latură; într-o rână

Respect pentru oameni și cărți

în public, cu un coate-goale nu vine bine... Mai mă uit eu încolo, mai mă fac că nu mă sinchisesc de el... bagabontul cu ochii zgâiți la cocoane, ba încă-și pune și ochilarii pe nas. Tii! frate Nae, să fi fost el aici să mă fiarbă aşa, că-i sărea ochilarii din ochi și giubenul¹ din cap, de auzea câinii în Giurgiu.

I PINGESCU: Rezon!

JUPÂN DUMITRACHE: În sfârșit, se isprăvește comèdia. Ne sculăm să plecăm; coate-goale se scoală și dumnealui. Plecăm noi, pleacă și dumnealui după noi. Eu îl vedeam cu coada ochiului; dar nu vream să le spui cocoanelor, ca să nu le rușinez. Știi cum e Veta mea... rușinoasă.

I PINGESCU: Mie-mi spui? n-o știu eu?... Ei?

JUPÂN DUMITRACHE: Ei! Apucăm pe la Sfântul Ionică ca să ieşim pe Podul-de-pământ – papugiul cât colea după noi; ieşim în dosul Agiei² – coate-goale după noi; ajungem la Sfântul Ilie în Gorgani, – moftangiul după noi; mergem pe la Mihai-vodă ca să apucăm spre Stabilament – mațe-fripte după noi... Eu trăgeam cu coada ochiului... fierbeam în mine, dar nu vream să spui cocoanelor...

I PINGESCU: Rezon! ca să nu le rușinezi.

JUPÂN DUMITRACHE: Știi cum e Veta mea...

I PINGESCU: Rușinoasă, mie-mi spui?

JUPÂN DUMITRACHE: Când să apucăm de la Stabilament în sus, mă uit înapoi cu coada ochiului

¹ Joben – pălărie bărbătească înaltă și tare, de formă cilindrică

² Prefectură de poliție

Respect pentru oameni și cărți

și nu mai văd pe coate-goale. Mai mergem ce mai mergem, mă uit iar... mă iertase bagabontul.

IPINGESCU: Jupân Dumitrache, adică să am pardon de impresie, eu gândeam că numă' ți-ai făcut spaimă degeaba. Poate că omul o fi șezând prin partea locului, pe Dealul Spirii. Ei! a venit și el la grădină ca și dumneavoastră, a stat și el până la isprăvitul comèdiei, și s-a nimerit să apucați tot pe-un drum ca să vă înturnați la domiciliu. El a rămas la al lui și dumneavoastră ați mers înainte.

JUPÂN DUMITRACHE: Așa am crezut și eu întâi, dar stai să vezi!... A trecut după aia o săptămână la mijloc. Îmi cam și uitasem eu de istoria bagabontului; gândeam și eu: poate c-o fi stând coate-goale prin partea locului, – bunioară vorba dumitale. Așa zice cumnată-mea ieri: „Nene, hai deseară la «Iunion» la Ionescu!“ Cum auzii eu de „Iunion“, mă făcui verde la față. „Ce să mai căutăm la comèdiile alea nemțești¹, niște mofturi; dăm parale și nu înțelegem nimica; mai bine punem banii în buzunarul ălălalt și zicem că ne-am dus.“ – „ ’Aide, nene, zău! Parol! să n-ai parte de mine și de Veta!“ Ei! când am auzit aşa vorbă mare, n-am putut pentru ca s-o tratez cu refuz.

IPINGESCU: Rezon!

JUPÂN DUMITRACHE: Ei! haide!... dar unde mă gândeam eu că o să mi se întâmple un aşa ceva. Ne

¹ Repertoriul trupei lui I. D. Ionescu conținea cântece în mai multe limbi: română, germană, idiș, franceză și engleză; „nemțești“ e termenul popular generic pentru „străine“.

Respect pentru oameni și cărti

ducem. Ședem la o masă mai la o parte; ședem cât ședem, și începe comèdia. Nu știu cum mă-ntorc cu ochii înapoi, și pe cine gândești că văz la masa de la spate?...

IPINGESCU: Pe bagabontul...

JUPÂN DUMITRACHE: Pe coate-goale, domnule, pe moftangiul, pe mațe-fripte, domnule! Fir-ai al dracului de pungaș!... Bagabontul, nene, cu sticlele-n ochi, cu giubenul în cap și cu basmaua iac-așa scoasă. Cum m-a văzut – că trebuie să fi fost schimbat la față, cum sunt eu când mă necăjesc (*iși mânăgâie favoritele*) – cum m-a văzut, a sfeclit-o... A întors capu-ncolo și a început să bea din țigară știi aşa, niznai. Dar mă trăgea cu coada ochiului. Mă-ntorc eu iar la loc și mă fac că mă uit la comèdii, se-ntoarce și bagabontul iar cu ochii la cocoane!... mă uit iar la el, iar se-ntoarce-ncolo; mă-ntorc iar la comèdii..., iar se uită la cocoane... mă uit iar la el, iar se-ntoarce-ncolo; mă-ntorc iar la comèdii...

IPINGESCU: Iar se uită la cocoane...

JUPÂN DUMITRACHE: Ei! Iac-așa m-a fieră apă toată seara...

IPINGESCU: În sfârșit?

JUPÂN DUMITRACHE: În sfârșit... plecăm; coate-goale după noi. Era să mă-ntorc la poarta „Iuniorului”, să-i zic numa': „Ce poftești, mă musiu?” și să-l și umflu; dar știi, am ambιt; m-am gândit: eu negustor... să mă pui în public cu un bagabont ca ăla, nu face...

IPINGESCU: Rezon!... Ei! pe urmă?

Respect pentru oameni și cărți

JUPÂN DUMITRACHE: Pe urmă s-a ținut iar gaie după mine.

IPINGESCU: Până la Stabilament...

JUPÂN DUMITRACHE: Da, până la Stabilament! S-a ținut după mine până la răscruci, știi, unde vrei s-apuci spre cazarmă. Ce ziceam eu? „Haide, drace, haide! să intre tu pe strada lui Marcu Aoleriu ori Catilina și lasă!“ Aveam de gând să intre cu cocoanele în casă, să trimit repede pe Chiriac pe poarta de din dos pe maidan să-i iasă înainte, și eu să-l iau pe la spate... să-l apucăm la mijloc pentru ca să-l întreb: „Ce poftăști, mă musiu?“ și să-l și umflu!... Și dacă nu-i ajungea, să-mi tai mie favoridele! (*Își mângâie favoritele.*)

IPINGESCU: Ei! dacă nu-i ajungea, despărțirea¹ e aproape; să fi poftit la mine la despărțire cu lăcrămație, că-i împlineam eu cât i mai lipsea.

JUPÂN DUMITRACHE: A avut noroc! mare noroc a avut bagabontul; a scăpat!

IPINGESCU: Iii! păcat... Cum?

JUPÂN DUMITRACHE: Când am trecut eu de răscruci cu cocoanele, și bagabontul era să intre după noi în uliță, a ieșit haita de câini de la maiorul din colț și i-a tăiat drumul lui coate-goale. Am lăsat pe Zița acasă, m-am suit degrabă cu Veta sus, am trimis pe Chiriac repede în maidan, eu i-am ieșit înainte peste uluci tocmai pe la prăvălia lui Bursuc; dar... geaba! până să ieşim noi, fugise bagabontul!

¹ Aici, nume purtat, pe atunci, de circumscriptia de poliție

Respect pentru oameni si carti

(*Se aude glasul lui Chiriac strigând
afară: „Spiridoane! Spiridoane!”*)

I PINGESCU: Iacătă vine Chiriac. Să n-auză.

JUPÂN DUMITRACHE: Aş! de el nu mă sfiesc. La din contra, el ştie toată istoria, i-am spus-o de la început... Atâta om de incredere am... Băiat bun!... ţine la onoarea mea de familist. Dacă nul-aş fi avut pe el, mi-ar fi mers treaba greu. Eu, ştii, cu negustoria, mai mergi colo, mai du-te dincolo, mă rog, ca omul cu daraveri, toată ziua trebuie să lipsesc de-acasă. Pe de altă parte, ce să-ţi spui! am ambit, ţiu când e vorba la o adică la onoarea mea de familist. De! cât lipsesc eu de-acasă cine să-mi păzească onoarea? Chiriac săracul! N-am ce zice! onorabil băiat! De-aia m-am hotărât şi eu, cum m-oi vedea la un fel cu meremetul¹ caselor, îl fac tovarăş la parte şi-l şi însor!

I PINGESCU: Da' ... coana Veta ce zice?

JUPÂN DUMITRACHE: Consoarta mea?... Ce să zică?... De! ca muierea... mai ursuză. Am cam băgat eu de seamă că nu-l prea are ea la ochi buni pe Chiriac; dar – ştii cum m-a făcut Dumnezeu pe mine, nu-i trec muierii nici atitica din al meu, – i-am zis pe şleau: „Nevastă, e băiat onorabil şi credincios; n-ai ce-i face; ce-i al omului e al omului!”

I PINGESCU: Rezon!

¹ Reparația